

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 4C/4/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8512201618
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Sroková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2012:8512201618.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa samosudkyňou JUDr. Janou Srokovou, v právnej veci navrhovateľa Orange Slovensko, a.s., so sídlom Prievozská 6/A, 821 09 Bratislava, IČO : 35 697 270, proti odporkyni E. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. H. č. XXX, v konaní o zaplatenie prevyšujúcej časti, zvyšku nároku z veci 4C/67/2011, o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 929,85 eur s prísl. takto

rozhodol:

Súd zamietá návrh v časti týkajúcej sa zaplatenia zmluvnej pokuty s príslušenstvom.

Súd žalovanému nepriznáva náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal, aby súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť mu sumu 1197,24 eur s príslušenstvom z dôvodu porušenia zmluvných podmienok dohodnutých v uzatvorených Zmluvách o pripojení a Dodatku k týmto zmluvám.

Súd v predmetnej veci nevydal platobný rozkaz, nakoľko zmluvnú pokutu považoval za neprimerane vysokú. Vo veci súd rozhodol rozsudkom č.k. 4C/67/2011-83 dňa 11.01.2012 a uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi istinu vo výške 267,36 eur s 9% úrokom z omeškania od 14.05.2010 do zaplatenia V prevyšujúcej časti, týkajúcej sa zaplatenia zmluvnej pokuty s 9 % ročným úrokom z omeškania súd vylúčil vec na samostatné konanie.

Nové konanie bolo zapísané pod č.k. 4C 4/2012.

Súd poučil účastníkov o ich procesných právach a povinnostiach, nariadil pojednávanie, na ktoré predvolal účastníkov konania, avšak títo sa na pojednávanie nedostavili, predvolanie mali riadne a včas vykázané. Navrhovateľ vo svojom podaní zo dňa 19.11.2012 žiadal, aby súd konal aj v jeho neprítomnosti, a preto súd v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. prejednal vec v neprítomnosti účastníkov konania.

Súd vykonal dokazovanie obsahom pripojeného spisu 4C/67/2011, listinnými dôkazmi - zmluvami o pripojení č. A2956384, A3651102 a A4774041 zo dňa 10.12.2009, dodatkom k zmluve o pripojení, všeobecnými podmienkami, pokusom o pokonávku, platobnou históriou žalovanej a priloženými faktúrami a zistil, že podľa dodatkov k zmluvám o pripojení bola dohodnutá zmluvná pokuta k prvej zmluve vo výške 15.000,- Sk - 497,90 eur, k druhej zmluve vo výške 10.000,- Sk - 331,94 eur a k tretej zmluve vo výške 100 eur.

Účastníci konania uzavreli dňa 16.3.2007 Zmluvu o pripojení č. A2956384 a dodatok k tejto zmluve, dňa 14.3.2008 Zmluvu o pripojení č. A3651102 a dňa 10.12.2009 Zmluvu o pripojení č. A4774041. V dôsledku porušenia zmluvných podmienok tým, že žalovaná neplatila riadne a včas cenu poskytnutých fakturovaných služieb žalobca sa svojho práva domáhal podaním predmetnej žaloby na súd a žiadal úhradu hovorného a zmluvných pokút s príslušenstvom v zmysle dohodnutých dodatkov.

Predmetom konania vo vylúčenej veci je zaplatenie troch zmluvných pokút s príslušenstvom.

Na základe vykonaného dokazovania súd v časti týkajúcej zaplatenia zmluvných pokút vo výške 497,90 eur, 331,94 eur a 100 eur 9 % ročným úrokom z omeškania od 14.05.2010 do zaplatenia, návrh zamietol z dôvodu neprijateľnosti bodu 2.5. predmetných dodatkov k zmluvám o pripojení.

Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách zmluvou o pripojení sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebný prístup k verejnej telefónnej sieti alebo k inej verejnej sieti a sprístupniť súvisiace služby. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa.

Podľa § 42 ods. 1 písm. a/ zákona č. 610/2003 Z.z., podnik má právo na zaplatenie ceny za poskytnutú verejnú službu podľa tarify, ak jej vyúčtovanie doručil účastníkovi najneskôr do troch mesiacov od posledného dňa zúčtovacieho obdobia; to neplatí pri vyúčtovaní predplatených služieb.

Podľa § 42 ods. 4 písm. b/ zákona č. 610/2003 Z.z., účastník je povinný platiť cenu za poskytnutú verejnú službu podľa zmluvy o pripojení a podľa tarify, a ak to povaha služby umožňuje, až na základe predloženia dokladu o vyúčtovaní.

Podľa čl. 5 bod 5.1 písm. b) Všeobecných podmienok okrem iných oprávnení upravených v týchto Všeobecných podmienkach, resp. v zákone, má spoločnosť Orange Slovensko právo na úhradu ceny poskytnutej služby, administratívnych a iných poplatkov podľa cenníka v lehote splatnosti podľa čl. 11 bod 11.8 týchto Všeobecných podmienok.

Podľa čl. 6 bod 6.2 písm. b) Všeobecných podmienok okrem povinností upravených v týchto Všeobecných podmienkach je účastník povinný platiť cenu za poskytnuté služby podľa zmluvy a podľa cenníka, ako aj cenu za iné služby, až na základe predloženia dokladu o vyúčtovaní v súlade s ustanovením článku 11 bod 11.8 týchto Všeobecných podmienok.

Podľa čl. 2.5 Dodatku k zmluve o pripojení č. A43892481 zo dňa 25.8.2008 v prípade porušenia niektorej z povinností účastníka uvedenej v bode 2.3 alebo 2.4 tohto článku (najmä ale nielen nezaplatenie splatnej ceny za služby, nedodržanie záväzku uvedeného v bode 2.2 tohto článku, jednostranné ukončenie platnosti zmluvy alebo tohto dodatku pred uplynutím doby viazanosti, vykonanie úkonu smerujúceho k ukončeniu platnosti tohto dodatku pred uplynutím doby viazanosti bez ohľadu na skutočnosť, či naozaj dôjde k ukončeniu jeho platnosti) je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu vo výške 10.000 Sk, (331,94 eur).

Právo na zmluvnú pokutu podľa tohto bodu vznikne podniku samotným porušením povinnosti účastníka, a to v okamihu porušenia povinnosti účastníkom, pričom toto právo nie je podmienené vykonaním žiadneho úkonu zo strany podniku (napr. odstúpením od zmluvy alebo prerušením či obmedzením poskytovania služieb v prípade porušenia povinnosti podľa bodu 2.3 písmena c) tohto článku). Účastník je zároveň povinný uhradiť podniku náhradu škody, ktorej výška presahuje výšku dohodnutej zmluvnej pokuty. Zmluvnú pokutu podľa tohto článku bude účastník povinný zaplatiť podniku bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu ešte zostáva do uplynutia doby viazanosti. Zmluvná pokuta je splatná v lehote uvedenej vo výzve na jej zaplatenie, inak v lehote 14 dní odo dňa doručenia výzvy podniku účastníkovi.

V zmysle zmlúv o pripojení sú Všeobecné podmienky neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o pripojení.

Podľa § 517 ods. 1 Obč. zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne nesplní, je v omeškaní.

Podľa § 517 ods. 2 Obč. zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto

zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k) OZ za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Odporca uzavrel s navrhovateľom tri zmluvy o pripojení a dodatky k nim. V skutočnosti išlo o viazané zmluvy, a to jednak zmluvy o pripojení a jednak o kúpne zmluvy (kúpa mobilného telefónu), pričom podľa dodatku k zmluve o pripojení sa žalovaná zaviazala používať služby 24 mesiacov.

Je nepochybné, že v danom prípade pri uzatváraní zmlúv o pripojení vystupoval žalobca v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, kým žalovaná podpisovala zmluvu a využívala služby ako fyzická osoba nepodnikateľ, teda ako spotrebiteľ. Žalobca právo na zmluvnú pokutu teda odvíja od spotrebiteľskej zmluvy, ktorá ako typová zmluva je uzatváraná vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, čo je súdu známe z úradnej činnosti.

Vzťahy medzi účastníkmi na základe zmlúv vznikli v dobe, kedy Slovenská republika už transformovala do právneho poriadku smernice EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Spoločným znakom tejto novej úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou aj prípadného obmedzenia autonómie vôle. K základným princípom spotrebiteľských zmlúv patrí, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu.

Uvedené súd konštatuje z toho dôvodu, že práve zmluvné dojednanie obsiahnuté v zmluve o pripojení, resp. dodatku k nej týkajúce sa zmluvnej pokuty považuje súd za neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd nijako nespochybňuje význam zmluvnej pokuty a uznáva jej vzťah aj k úrokom z omeškania, t.j. že zmluvná pokuta obstoí aj popri uplatňovaných úrokoch z omeškania. Pokiaľ ide však o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstoí v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu,

so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. Súd je názoru, že v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzatváraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy. Uvedené súd konštatuje preto, že žalobca ako dodávateľ nie je

nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinností na jeho strane. Významné je pritom posúdenie zmluvnej pokuty s ohľadom na povahu, obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednanie by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy, teda ani následné správanie účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či dojednaná zmluvná pokuta je alebo nie je neprimeranou sankciou za nesplnenie povinností (§ 53 odst. 4 písm. k Občianskeho zákonníka). Kládne sa tým veľký dôraz hlavne na dodávateľa, ktorý pripravuje

obsah zmluvy, ktorý spotrebiteľ už nijako neovplyvňuje, aby bol náležite opatrný a dôsledný aj pri dojednávani vedľajších zmluvných dojednaní, ako je zmluvná pokuta. Len týmto spôsobom sa efektívne zabezpečí, aby slabšia strana v spotrebiteľských zmluvách bola dostatočne informovaná o následkoch nesplnenia povinností a len týmto sa vypestuje vzťah dôvery spotrebiteľa k dodávateľom.

V danej veci zmluvné pokuty tak, ako sú dojednané v zmluve o pripojení, považuje súd ako neprimeranú sankciu, a to s poukazom na viaceré aspekty.

Z hľadiska času dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplattenia ceny dôjde k ukončeniu zmluvy napríklad jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. Rovnako je bez akéhokoľvek významu to, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí, t.j. či nezaplatí napríklad len cenu dojednaného mesačného poplatku, alebo nezaplatí cenu v dôsledku prekročenia tejto sumy aj niekoľkonásobne vyššiu (v tomto smere dodávateľ až do prerušenia služby spotrebiteľa nijako neobmedzuje). Ďalším aspektom je aj samotná výška zmluvnej pokuty vo vzťahu k predmetu zmluvy.

V zmluve o pripojení č. A2956384 a dodatku k nej zo dňa 18.09.2008 predstavuje výška mesačného poplatku za zvolený účastnícky program minimálne 21,73 eur (viď bod 2.2 dodatku k zmluve o pripojení). Pri dobe viazanosti 24 mesiacov predstavuje dodávateľom garantované „cenovo zvýhodnené“ poskytovanie služieb povinnosť odporcu platiť za tieto služby najmenej sumu 521,52 eur (24 x 21,73eur). Zmluvná pokuta pritom bola dojednaná v sume 497,90 eur. Takáto výška zmluvnej pokuty predstavuje neprimerane vysokú sankciu za nesplnenie povinností, ku ktorým sa zaplattenie zmluvnej pokuty dojednalo.

Obdobná situácia je aj pri ostatných horeuvedených dvoch zmluvách o pripojení, kde výška zmluvnej pokuty tiež predstavuje neprimerane vysokú sankciu za nesplnenie povinností, aj keď už ide o nižšie sumy zmluvných pokút ako pri prvej zmluve.

Vzhľadom k tomu, že zmluvná pokuta je dojednaná ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy, na ktoré sa vzťahuje okrem iných predpisov i osobitná úprava v Občianskom zákonníku, a to v § 52 a nasl. stanovení Občianskeho zákonníka a neprimerane vysoká zmluvná pokuta je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou takéhoto dojednanie, nie je možné využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a

Občianskeho zákonníka a túto zmluvnú pokutu upraviť. Neprijateľná podmienka je neplatná ako taká, preto nemožno znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu.

Súd navyiac poukazuje na fakt, že rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 17C/23/2010-65 zo dňa 13.8.2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 2Co/137/2010 zo dňa 29.6.2011 bola zmluvná pokuta rovnakého významu a v znení rovnakom ako v danej veci vyhlásená za neprijateľnú podmienku a taktiež vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov č.k. 17C/122/2010-35 zo dňa 16.8.2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 18Co/136/2010 zo dňa 9.5.2011. Obdobne je súdu z úradnej činnosti (tak vlastnej, ako aj iných súdov), že vo viacerých prípadoch došlo k právoplatnému zamietnutiu žalôb žalobcu o plnenie z rovnakých zmluvných pokút dohodnutých za podobných podmienok.

Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa

používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Ustanovenie § 53a ods. 1 OZ zakazuje dodávateľovi používať zmluvnú podmienku, ktorá bola právoplatne súdom vyhlásená za neprijateľnú. Takáto zmluvná podmienka je neplatná (§ 53 ods. 5 OZ; absolútna neplatnosť). Jej ďalším používaním dodávateľ vytvára protiprávny stav navyiac zákonom explicitne zakázaný a priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Ak by súd priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu. Zákaz používania vychádzajúci z právoplatného rozsudku súdu sa týka celého textu predmetnej zmluvnej pokuty a zmluvnej podmienky ako celku.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia súd žalobu v časti týkajúcej sa zaplata zmluvných pokút zamietol.

O trovách konania vo vzťahu k žalovanému súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. Žalovaný ako úspešný účastník vo vylúčenej časti si žiadne trovy neuplatnil, a preto súd rozhodol tak, že žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

1. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

2. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3. Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z.